

Repertoriul jurisprudenței

Cauza C-391/17

**Comisia Europeană
împotriva**

Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord

Hotărârea Curții (Marea Cameră) din 31 octombrie 2019

„Neîndeplinirea obligațiilor de către un stat membru – Resurse proprii – Asocierea țărilor și teritoriilor de peste mări (TTPM) la Uniunea Europeană – Decizia 91/482/CEE – Articolul 101 alineatul (2) – Admiterea la import în Uniune cu scutire de taxe vamale a produselor neoriginare din TTPM care se află în liberă circulație într-o TTPM și se reexportă ca atare către Uniune – Certificate de export EXP – Eliberare nelegală de certificate de către autoritățile unei TTPM – Articolul 4 alineatul (3) TUE – Principiul cooperării loiale – Răspunderea statului membru care întreține relații speciale cu TTPM vizată – Obligația de a compensa pierderea de resurse proprii ale Uniunii cauzată de eliberarea nelegală de certificate de export EXP – Importuri de aluminiu provenite din Anguilla”

1. *State membre – Obligații – Obligația de cooperare loială – Resurse proprii – Asocierea țărilor și teritoriilor de peste mări (TTPM) la Uniunea Europeană – Admiterea la import în Uniune cu scutire de taxe vamale – Eliberare nelegală de certificate de export de către autoritățile unei TTPM – Răspunderea statului membru care întreține relații speciale cu TTPM vizată – Omisiune a statului membru de a compensa pierderea rezultată din eliberarea nelegală – Încălcarea obligației de cooperare loială – Obligația de a plăti dobânzi de întârziere*
[art. 4 alin. (3) TUE]

(a se vedea punctele 76-86, 92-102 și 126)

2. *Resurse proprii ale Uniunii Europene – Recuperare ulterioară a taxelor la import sau la export – Condiții pentru neînscrierea în evidența contabilă a taxelor la import prevăzute la articolul 220 alineatul (2) litera (b) din Regulamentul nr. 2913/92 – Decizie a Comisiei de neînscriere ulterioară în evidența contabilă a taxelor – Precizarea condițiilor pentru adoptarea unor decizii analoge de către statele membre în cazuri comparabile – Caracter obligatoriu al aprecierilor efectuate pentru toate organele statului membru destinat al deciziei și pentru organele celorlalte state membre în astfel de cazuri – Aprecierea caracterului comparabil al situației vizate de decizia Comisiei cu cea dintr-un alt caz*
[Regulamentul nr. 2913/92 al Consiliului, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 2700/2000, art. 220 alin. (2) lit. (b); Regulamentul nr. 2454/93 al Comisiei, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 1335/2003, art. 873 și 907]

Rezumat

Statele membre care întrețin relații speciale cu țările și cu teritoriile de peste mări (TTPM) sunt obligate să compenseze pierderea de resurse proprii ale Uniunii cauzată de eliberarea nelegală de certificate de export de către autoritățile locale ale TTPM menționate

În Hotărârile Comisia/Regatul Unit (C-391/17) și Comisia/Regatul Țărilor de Jos (C-395/17), Curtea a statuat că Regatul Unit și Regatul Țărilor de Jos nu și-au îndeplinit obligațiile care le revin în temeiul articolului 4 alineatul (3) TUE, prin faptul că nu au compensat pierderea de resurse proprii ce rezultă din eliberarea nelegală, în raport cu deciziile privind asocierea țărilor și teritoriilor de peste mări la Comunitatea Economică Europeană/Comunitatea Europeană¹ (denumite în continuare „Deciziile TTPM”), de către autoritățile din Anguilla de certificate de export EXP în ceea ce privește importurile de aluminiu provenite din această TTPM în perioada 1999/2000 și, respectiv, de către autoritățile din Curaçao și din Aruba de certificate de circulație a mărfurilor EUR.1 în ceea ce privește importurile de lapte praf și de orez provenite din Curaçao în perioada 1997/2000 și importurile de crupe și de griș provenite din Aruba în perioada 2002/2003.

Cele două cauze privesc acțiuni formulate de Comisie în urma unor scrisori de punere în întârziere adresate Regatului Unit și Regatului Țărilor de Jos, prin care aceasta le solicita să compenseze pierderea de resurse proprii corespunzătoare taxelor vamale ce rezulta din erori săvârșite de autoritățile locale ale TTPM vizate. Întrucât aceste două state membre și-au declinat orice răspundere pentru actele autorităților locale menționate, Comisia a decis să formuleze în fața Curții cele două acțiuni în constatarea neîndeplinirii obligațiilor.

În ceea ce privește TTPM, statele membre au convenit, în temeiul Tratatului CE, să asocieze la Uniune țările și teritoriile neeuropene care întrețin relații speciale cu anumite state membre, printre care Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord și Regatul Țărilor de Jos. În temeiul tratatului, TTPM vizate li se aplică astfel un regim special de asociere prevăzut de acesta. Acest regim special presupune printre altele ca importurile care provin din TTPM să beneficieze la intrarea în statele membre de o scutire totală de taxele vamale. Această scutire este clarificată de deciziile în discuție, în sensul că produsele originare din TTPM, precum și, în anumite condiții, produsele neoriginare din TTPM care se află în liberă circulație într-o TTPM și care se reexportă ca atare către Uniune se admit la import în Uniune cu scutire de taxe vamale și de taxe cu efect echivalent. În plus, din deciziile TTPM rezultă că atât statele membre, cât și autoritățile competente ale TTPM sunt implicate, alături de Comisie, în acțiuni desfășurate de Uniune în cadrul deciziilor menționate.

Dovada respectării dispozițiilor privind scutirea amintită se realizează printr-un certificat eliberat de autoritățile vamale ale TTPM exportatoare. Acest certificat poate fi verificat ulterior de autoritățile vamale ale statului de import. Astfel, litigiile în legătură cu acesta sunt supuse unui comitet prezidat de un reprezentant al Comisiei și compus din reprezentanți ai statelor membre, fără participarea autorităților locale ale TTPM exportatoare.

¹ Decizia 91/482/CEE a Consiliului din 25 iulie 1991 privind asocierea țărilor și teritoriilor de peste mări la Comunitatea Economică Europeană (JO 1991, L 263, p. 1) și Decizia 2001/822/CE a Consiliului din 27 noiembrie 2001 privind asocierea țărilor și teritoriilor de peste mări la Comunitatea Europeană („decizie de asociere peste mări”) (JO 2001, L 314, p. 1, Ediție specială, 11/vol. 25, p. 74).

În cauza C-391/17, în cursul anului 1998, o societate cu sediul în Anguilla a instituit un regim de transbordare în cadrul căruia importuri de aluminiu provenite din țări terțe erau declarate în vamă în Anguilla și apoi transportate către Uniune. Autoritățile din Anguilla au eliberat certificate de export pentru reexportul în discuție, acordând totodată importatorilor din Uniune un ajutor pentru transport.

În cauza C-395/17, în cursul anilor 1997-2000, în Germania s-au importat lapte praf și orez provenite din Curaçao. În plus, în anii 2002 și 2003, în Țările de Jos s-au importat crupe și griș provenite din Aruba. Autoritățile din Curaçao și din Aruba au eliberat certificate de circulație a mărfurilor pentru aceste produse, deși acestea nu îndeplineau condițiile necesare pentru a fi considerate produse originare din aceste TTPM care fac obiectul scutirii de taxele vamale și de taxele cu efect echivalent.

În ambele cauze s-au efectuat anchete. Ca urmare a acestora, Comisia a adoptat decizii în care a reținut, după constatarea nelegalității certificatelor examinate, că trebuia să nu se înscrie ulterior în evidența contabilă taxele vamale pentru importurile realizate pe baza prezentării acestor certificate. În temeiul acestor decizii, statele membre de import al produselor menționate provenite din Anguilla, din Curaçao și din Aruba s-au abținut să înscrie ulterior în evidența contabilă taxele menționate. În consecință, Comisia a solicitat Regatului Unit și Regatului Țărilor de Jos să compenseze pierderea resurselor proprii ale Uniunii rezultată din emiterea certificatelor vizate. Întrucât aceste state membre au declinat orice răspundere în această privință, Comisia a decis să formuleze împotriva lor acțiuni în constatarea neîndeplinirii obligațiilor.

Curtea examinează aceste acțiuni din perspectiva principiului cooperării loiale, astfel cum este consacrat la articolul 4 alineatul (3) TUE.

În primul rând, Curtea amintește că, în temeiul articolului 198 primul paragraf TFUE, cele două state membre vizate figurează printre statele care întrețin relații speciale cu TTPM și că regimul special de asociere se întemeia la data eliberărilor certificatelor în discuție pe aceste relații speciale. Ele se caracterizează prin împrejurarea că TTPM menționate nu sunt state independente, ci depind de un stat membru, care asigură în special reprezentarea lor pe plan internațional. Conform articolului menționat, de aplicarea regimului special de asociere nu beneficiază decât țările și teritoriile care întrețin relații speciale cu statul membru vizat, care a solicitat ca regimul special de asociere să le devină aplicabil.

În continuare, Curtea constată că eliberarea certificatelor contestate era reglementată de deciziile TTPM și astfel de dreptul Uniunii și că autoritățile TTPM erau, așadar, obligate să respecte cerințele conținute în aceste decizii. Or, procedurile prevăzute de deciziile menționate pentru a soluționa litigiile sau problemele în acest context reflectă caracterul central pe care îl au pentru regimul de asociere relațiile speciale dintre TTPM vizată și statul membru căruia îi aparține. Aceste relații speciale sunt de natură să dea naștere unei răspunderi specifice a statului membru față de Uniune atunci când autoritățile TTPM eliberează certificate cu încălcarea deciziilor menționate. Curtea precizează că un caracter preferențial și derogatoriu al regimului vamal de care beneficiază produsele în discuție în cele două cauze implică faptul că obligația statelor membre, legată de principiul loialității, de a adopta toate măsurile de natură să garanteze aplicabilitatea și eficacitatea dreptului Uniunii se impune cu o rigoare deosebită în prezentele cauze. Curtea concluzionează din toate acestea că cele două state membre vizate răspund față de Uniune pentru orice eroare săvârșită de autoritățile TTPM lor în contextul eliberării certificatelor în discuție.

În sfârșit, Curtea subliniază că, în măsura în care o astfel de eliberare cu încălcarea deciziilor TTPM împiedică statul membru de import să perceapă taxele vamale pe care ar fi trebuit să le perceapă în lipsa certificatelor menționate, pierderea resurselor proprii aferentă constituie consecința ilicită a unei încălcări a dreptului Uniunii. Această consecință obligă statul membru răspunzător față de Uniune pentru eliberarea nelegală a certificatelor să compenseze pierderea respectivă. Obligația de compensare constituie doar o expresie particulară a obligației care decurge din principiul cooperării loiale, potrivit căreia statele membre sunt obligate să adopte toate măsurile necesare pentru a remedia o încălcare a dreptului Uniunii și pentru a înlătura consecințele ilicite ale acesteia. Această pierdere trebuie majorată cu dobânzi de întârziere, calculate începând cu data la care Comisia a solicitat compensarea pierderilor, dat fiind că simpla compensare a cuantumului taxelor vamale care nu au putut fi percepute nu poate fi suficientă pentru a înlătura consecințele ilicite ale unei eliberări nelegale a certificatelor în discuție.